

PRZYBORY I POMOCE BIUROWE	NORMA BRANŻOWA	BN-65
	Lak do pieczęci	0128-01
		Zamiast RN-60/MLiPD-06059
		Grupa katalogowa XVII 33

1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy jest lak do pieczętowania dokumentów, listów i paczek wartościowych.

2. Odmiany. W zależności od kształtu lasek rozróżnia się dwie odmiany laku do pieczęci:

- 1 - laski prostopadłościenne,
- 2 - laski półokrągłe.

3. Przykład oznaczenia laku do pieczęci w laskach prostopadłościennych czerwonego:

LAK DO PIECZĘCI 1 - czw BN-65/0128-01

4. Normy związane

PN/N-03010 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór sztuk do próbek
 PN-62/P-50551 Taśmy papierowe powleczone klejem
 PN-56/P-95501 Wytwory papiernicze. Papier do pisania zwykły
 PN-59/P-96006 Wytwory papiernicze. Papier i karton obwolutowy
 PN-60/P-96021 Papiery pakowe parafinowane

5. Wymagania i badania techniczne podano w tablicy na str. 2.

6. Opakowanie, przechowywanie i transport podano w załączniku 1.

7. Wykonanie i ocena badań. Próbkę laku do pieczęci pobrane do badań należy poddać kolejno badaniom wg p. 5.

Laskę laku należy uznać za dobrą, jeżeli przejdzie przez wszystkie badania przewidziane w p. 5 z wynikiem dodatnim.

Laskę laku należy uznać za niedobłą, jeżeli przejdzie chociażby przez jedno z badań przewidzianych w p. 5 z wynikiem ujemnym.

Laskę uznaną za niedobłą na jedno z badań nie należy badać dalej na inne własności, lecz uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

8. Ocena partii laku do pieczęci. Partię laku do pieczęci należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba lasek niedobrych w próbce jest mniejsza lub równa odpowiedniej liczbie podanej w załączniku 2.

Partię laku do pieczęci należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba lasek niedobrych w próbce jest większa od odpowiedniej liczby podanej w załączniku 2.

K O N I E C

Załączników 6

Informacje dodatkowe

Zjednoczenie Przemysłu Przetworów Papierowych i Materiałów Biurowych
 Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Przetworów Papierowych i Materiałów Biurowych
 dnia 22 lutego 1965 r. jako norma obowiązująca w zakresie produkcji od dnia 1 lutego 1966 r.
 (Mon. Pol. nr 3/1966 poz. 24)

Wymagania i badania techniczne

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wymagania techniczne		Badania techniczne	
		Odmiana 1	Odmiana 2	Sposób pobierania próbek	Sposób sprawdzania wymagania
Materiał	-	a) szellak b) żywice naturalne i syntetyczne c) wypełniacze d) pigmenty		wg metod obowiązujących w przemyśle	
Wymiary	mm			przez zmierzenie za pomocą przymiaru liniowego z podziałką milimetrową lub za pomocą suwmiarki z dokładnością do 0,1 mm	
Ciężar	G	50 ± 3	12 ± 1	przez zważenie za pomocą wagi technicznej z dokładnością do 1 G	
Barwa laku	-	czw - czerwony nbs - niebieski ziel - zielony br - brązowy b - biały czar - czarny barwa powinna być jednolita w całej lasce		wg załącznika 2	
Właściwości fizyczne laku	twardość	-	laska laku w temperaturze pokojowej nie powinna lepić się do rąk ani dać się zgiąć		wg załącznika 3
	przełom	-	przełom laski powinien być jednolity i drobnoziarnisty		
	temperatura topnienia, nie mniej niż	°C	60		wg załącznika 4
	palność, nie więcej niż	sek	30		wg załącznika 5
	nieprzylepność do pieczęci metalowych	-	przy odciskaniu lak nie powinien przywierać do pieczęci metalowej		
	czas zastygania laku na papierze, nie dłuższy niż	sek	60		wg załącznika 6
	przyczepność do papieru	-	pieczęć lakowa nie powinna dać się oderwać bez uszkodzenia papieru		

cd. tablicy

Wyszczególnienie		Jednostka miary	Wymagania techniczne		Badania techniczne	
			Odmiana 1	Odmiana 2	Sposób pobierania próbek	Sposób sprawdzania wymagań
Właściwości fizyczne laku	barwa pieczęci lakowych	-	barwa pieczęci lakowych nie powinna odbiegać w sposób zasadniczy od barwy lasek; barwa może być nieco ciemniejsza z powodu palenia		wg załącznika 2	przez oględziny wzrokowe odcisków pieczęci wg załącznika 7 i porównanie ich z laskami
Wady niedopuszczalne	połamania, popęknięcia oraz rozlepiania się wzajemne lasek	-	niedopuszczalne			wzrokowo

Załącznik 1

do EN-65/0128-01

OPAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

1. Opakowanie

1.1. Pudełka. 20 lasek prostopadłościennych lub 10 lasek półokrągłych laku należy pakować warstwami po 5 sztuk w pudełka wieczkowe z tektury litej o gramaturze nie mniejszej niż 500 g/m^2 . Warstwy powinny być oddzielone od siebie arkusikami papieru pakowego parafinowanego o gramaturze 40 g/m^2 wg PN-60/P-96021 o wymiarach odpowiadających wewnętrznym wymiarom pudełka.

1.2. Paczki. 10 pudełek z lakiem w postaci lasek prostopadłościennych należy owinąć papierem obwolutowym odmiany PK o gramaturze 125 g/m^2 wg PN-59/P-96006 tworząc paczkę. Czoła paczki należy zakleić taśmą papierową powleconą klejem o szerokości 60 mm wg PN-62/P-50551. W przypadku laku w postaci lasek półokrągłych należy 10 sztuk pudełek owinąć w papier obwolutowy odmiany PK o gramaturze 60 g/m^2 wg PN-59/P-96006. Czoła paczki zakleić jak wyżej.

1.3. Pudła lub skrzynie. Paczki z lakiem należy pakować w pudła z tektury falistej lub skrzynie drewniane. Ciężar pudła brutto nie powinien przekraczać 40 kg a skrzyni 100 kg. Pudła należy zakleić taśmą papierową powleconą klejem o szerokości 60 mm wg PN-62/P-50551.

1.4. Pojemniki. Zaleca się pakowanie paczek z lakiem do pieczęci w pojemniki.

1.5. Opakowanie zbiorcze. Dopuszcza się pakowanie laku do pieczęci we wspólne opakowania zbiorcze razem z innymi artykułami, jeżeli uzgodniono to między dostawcą i odbiorcą.

1.6. Napisy na opakowaniach. Na każdym pudełku, paczce, pudle lub skrzyni powinien znajdować się napis podający:

- nazwę lub znak wytwórni,
- oznaczenie wg p. 3,
- inne dane obowiązujące w produkcji i obrocie.

2. Przechowywanie. Lak do pieczęci należy przechowywać w opakowaniach w pomieszczeniach krytych, suchych i przewiewnych o wilgotności względnej powietrza $40 \div 65\%$ i temperaturze nie wyższej niż 25°C na drewnianych podkładach, regałach lub półkach.

3. Transport. Lak do pieczęci należy przewozić krytymi środkami transportu, zabezpieczającymi przesyłki przed opadami atmosferycznymi, zawilgoceniem i uszkodzeniem.

Załącznik 2

do BN-65/0128-01

POBIERANIE PRÓBEK

Przed przystąpieniem do badań należy lak do pieczęci podzielić na partie, zawierające lak tej samej odmiany i barwy oraz pochodzący z tego samego zakładu produkcyjnego.

W zależności od liczności partii należy pobrać do badań odpowiednio liczną próbkę wg poniższej tablicy.

Pudła (skrzynie) pobiera się w sposób losowy za pomocą tablicy liczb przypadkowych zgodnie z PN/N-03010, zaś paczki z pudeł (skrzyń), pojemników, pudełka z paczek i laski laku z pudełek w odpowiedniej ilości na ślepo.

Liczność partii	Liczność próbki	Największa dopuszczalna liczba lasek niedobrych w próbce
1	2	3
do 1600	10	1
1601 ÷ 6300	25	2
powyżej 6300	40	3

Załącznik 3

do BN-65/0128-01

SPRAWDZENIE TWARDOŚCI I PRZEŁOMU LASEK

1. Pobieranie próbek - wg załącznika 2.

2. Liczba przeprowadzonych badań: 1 (jedno) dla każdej laski pobranej do próbki.

3. Opis badania. W temperaturze pokojowej zginać laskę laku w rękach aż do złamania.

4. Ocena badania

a) laskę należy uznać za dobrą pod względem twardości, jeżeli w czasie przeprowadzania próby przed złamaniem nie uległa wygięciu oraz nie lepiała się do rąk;

b) laskę laku należy uznać za dobrą pod względem jakości przełomu, jeżeli przełom laski po złamaniu nie wykazuje grudek nieroztartych wypełniaczy i pigmentów oraz dziur po pęcherzykach powietrza.

Laskę laku należy uznać za niedobłą w przypadku niespełnienia jednego z ww. warunków.

Załącznik 4

do BN-65/0128-01

SPRAWDZANIE TEMPERATURY TOPNIENIA

1. Sposób pobierania próbek - wg załącznika 2.

2. Przyrządy i pomoce:

- zlewka pojemności 100 ml,
- termometr laboratoryjny do 100°C,
- sekundomierz.

3. Liczba przeprowadzonych badań: 1 (jedno) dla każdej laski laku pobranej do próbki.

4. Opis badania. Zlewkę napełnić wodą do połowy, zamurzyć w niej zawieszony nad zlewką termometr oraz ogrzewać płomieniem palnika gazowego lub na grzejniku elektrycznym do temperatury 60°C. Po uzyskaniu temperatury 60°C zamurzyć laskę laku na głębokość około 50 mm i obserwować ją po upływie 1 min. W przypadku laski półokrągłej należy zamurzyć jej niezaokrąglony koniec.

5. Ocena badania. Lak należy uznać za dobry, jeżeli laska po upływie 1 min nie wykazuje samoczynnego odkształcenia przez zaokrąglenie naroży laski, spłykania powierzchniowego itp.

Załącznik 5
do BN-65/0128-01

SPRAWDZENIE PAIŃNOŚCI

1. Sposób pobierania próbek - wg załącznika 2.

2. Przyrządy i pomoce:

- a) świeca stołowa o długości 210 mm i średnicy 21 mm,
- b) sekundomierz.

3. Liczba przeprowadzonych badań: 1 (jedno) dla każdej laski laku pobranej do próbki.

4. Opis badania. Koniec laski trzymanej poziomo należy włożyć na okres 30 sek w płomień świecy, trzymanej nieco skośnie w drugiej ręce.

5. Ocena badania. Lak należy uznać za dobry, jeżeli w czasie do 30 sek ogrzewania zapali się i będzie spływać równomiernie w postaci kropeł. Dopuszcza się występowanie palenia się kropeł w czasie ich spływania.

Załącznik 6
do BN-65/0128-01

SPRAWDZANIE NIEPRZYLEPNOŚCI DO PIECZĘCI METALOWYCH,
CZASU ZASTYGANIA NA PAPIERZE I PRZYCZEPNOŚCI DO PAPIERU

1. Sposób pobierania próbek - wg załącznika 2.

2. Przyrządy i pomoce:

- a) świeca (analogiczna jak w załączniku 5),
- b) papier do pisania zwykły kl. V o gramaturze 70 g/m² wg PN-56/P-95501,
- c) pieczęć metalowa,
- d) sekundomierz.

3. Liczba przeprowadzonych badań: 1 (jedno) dla każdej laski laku pobranej do próbki.

4. Opis badania. Laskę laku zapalić jak w załączniku 5. Ze spływających kropli laku uformować na papierze do pisania zwykłym krążek o średnicy ok. 25 mm i nagnieść go metalową pieczęcią uprzednio zwilżoną wodą. Po upływie 30 sek oderwać pieczęć od warstwy laku. Po upływie dalszych 60 sek przełamać w palcach pieczęć lakową i oderwać ją od papieru.

5. Ocena badania

a) lak do pieczęci należy uznać za dobry pod względem nieprzyklepności do pieczęci metalowych, jeżeli na powierzchni pieczęci po oderwaniu jej od warstwy laku nie ma śladów laku,

b) lak do pieczęci należy uznać za dobry pod względem czasu zastygania na papierze, jeżeli przy przełamaniu pieczęci lakowej jest ona tak twarda, że nie uległa wygięciu ani nie lepiła się do palców,

c) lak do pieczęci należy uznać za dobry pod względem przyczepności do papieru, jeżeli po oderwaniu pieczęci lakowej powierzchnia papieru będąca pod pieczęcią wykazuje uszkodzenia widoczne nieuzbrojonym okiem, a na spodzie pieczęci lakowej widoczne są włókna papieru.

Laskę laku należy uznać za niedobłą w przypadku niespełnienia jednego z ww. warunków.

Istotne zmiany w stosunku do RN-60/MLiPD-06059 Pomoce biurowe. Lak do pieczęci

- a) Norma ma układ tekstowo-tabelaryczny zamiast rozwiniętego z podziałem na rozdziały.
- b) Wyeliminowano cechowanie lasek.
- c) Wprowadzono aktualne wymiary lasek, a mianowicie $180 \times 16 \times 11$ mm dla lasek prostopadłościennych zamiast $178 \times 17 \times 12$ mm oraz - promień łuku 6 mm dla lasek półokrągłych zamiast 7,3 mm.
- d) Zwiększono odchyłki długości dla laski prostopadłościennej z ± 2 na ± 3 mm oraz zmniejszono odchyłki promienia łuku laski półokrągłej z ± 1 mm do $\pm 0,5$ mm.
- e) Zmniejszono odchyłki ciężaru laski półokrągłej z ± 2 G na ± 1 G.
- f) Zamiast kolorów karminowego i cynobrowego wprowadzono tylko kolor czerwony.
- g) Wyeliminowano parametr zawartości popiołu oraz jego badanie.
- h) Przy pakowaniu lasek laku w pudełka wprowadzono jako przekładki papier parafinowany zamiast papieru półpergaminowego.
- i) Do pakowania 10 pudełek z laskami półokrągłymi wprowadzono papier obwolutowy o gramaturze 60 g/m^2 zamiast 125 g/m^2 .
- j) Zaleca się pojemniki.
- k) Określono wilgotność względną powietrza i temperaturę przechowywania.
- l) Wprowadzono sprawdzenie temperatury topnienia laku przez zamurzenie laski w wodzie o temperaturze 60°C zamiast ogrzewania laku na parownicy.
- m) Wprowadzono bliższe określenie świecy stosowanej do sprawdzenia palności laku.
- n) Połączono sprawdzenie nieprzylepności laku do pieczęci metalowych, czasu zastygnięcia laku na papierze oraz przyczepności laku do papieru w jednym badaniu, określając średnicę krążka laku oraz skraca-
jąc czas nagniatania laku pieczęcią metalową z 40 sek do 30 sek.
- o) Wprowadzono inne kryterium oceny wyschnięcia laku na papierze, a mianowicie sposób, w jaki pie-
częć lakowa ulega złamaniu oraz przełamywanie jej w palcach a nie przylepność arkusza papieru do jej po-
wierzchni.
- p) Normę uzupełniono rysunkiem, na którym podano kształty i wymiary obu odmian lasek.

**4 BN-65/0128-01 Lak do pieczęci
XVII 33**

**zmiana 2
6 11 79 r**

1 W punkcie 4 Normy związane — dopisuje się BN-66/7326-01 Papiery pakowe
zwykle

2 W Załączniku 1 w p 1 2 w drugim zdaniu, przed wyrażeniem tworząc paczkę,
oraz na końcu przedostatniego zdania dopisuje się lub papier pakowy natronowy
80 g/m² wg BN-66/7326-01

zmiana 1 — Biuletyn PKNMIJ nr 10/79 poz 88

(Biuletyn PKNMIJ nr 3/80 poz 18)

BN-65/0128-01 Lak do pieczęci
XVII 33

zmiana 1
30 5 79 r

1 W punkcie 4 Normy związane,

- zamiast PN-62/P-50551, powinno być PN-75/P-50551 Taśma papierowa powleczona klejem,
- zamiast PN-66/P-95501, powinno być BN-68/7323-02 Papiery i kartony do pisania,

— zamiast PN-60/P-96021, powinno być PN-76/50452 Papiery pakowe parafinowane oraz podłoże do parafinowania

2 W tablicy,

- w kol Wyszczególnienie, określenie ciężar, zmienia się na masa,
- symbol jednostki masy G, w kolumnach Jednostka miary oraz Sposób sprawdzenia wg, zastępuje się symbolem g,
- dla własności fizycznej palność oraz czas zastygania laku na papierze, zamiast sek, powinno być s

3 W ZAŁĄCZNIKU 1,

- w punkcie 11, zamiast PN-60/P-96021, powinno być PN-76/P-50452,
- w punkcie 13, w 2 wierszu, zamiast ciężar, powinno być masa, zamiast kG, powinno być kg

w 3 wierszu, zamiast PN-62/P-50551, powinno być PN-75/P-50551

4 W ZAŁĄCZNIKU 4, p 2a) — dla pojemności, zamiast ml, powinno być cm³

5 W ZAŁĄCZNIKU 5, p 4 i 5 — zamiast sek, powinno być s

6 W ZAŁĄCZNIKU 6,

- w punkcie 2b), zamiast PN-66/P-95501, powinno być BN-68/7323-02,
- w punkcie 4, zamiast sek, powinno być s